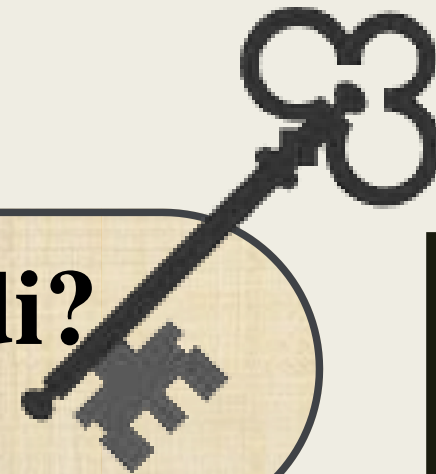

Ilmiy maqola qanday yoziladi? (*dastlabki tavsiyalar*)

**Iqtidorli talabalarning ilmiy tadqiqot ishlarini tashkil
etish bo'limi**

Yozishdan oldin siz ilmiy maqolani va uning nima ekanligini yozishni tushunishingiz kerak.

Ilmiy maqola ma'lum bir kichik mavzu bo'yicha kichik tadqiqot.

Uchta ilmiy maqolalar mavjud:

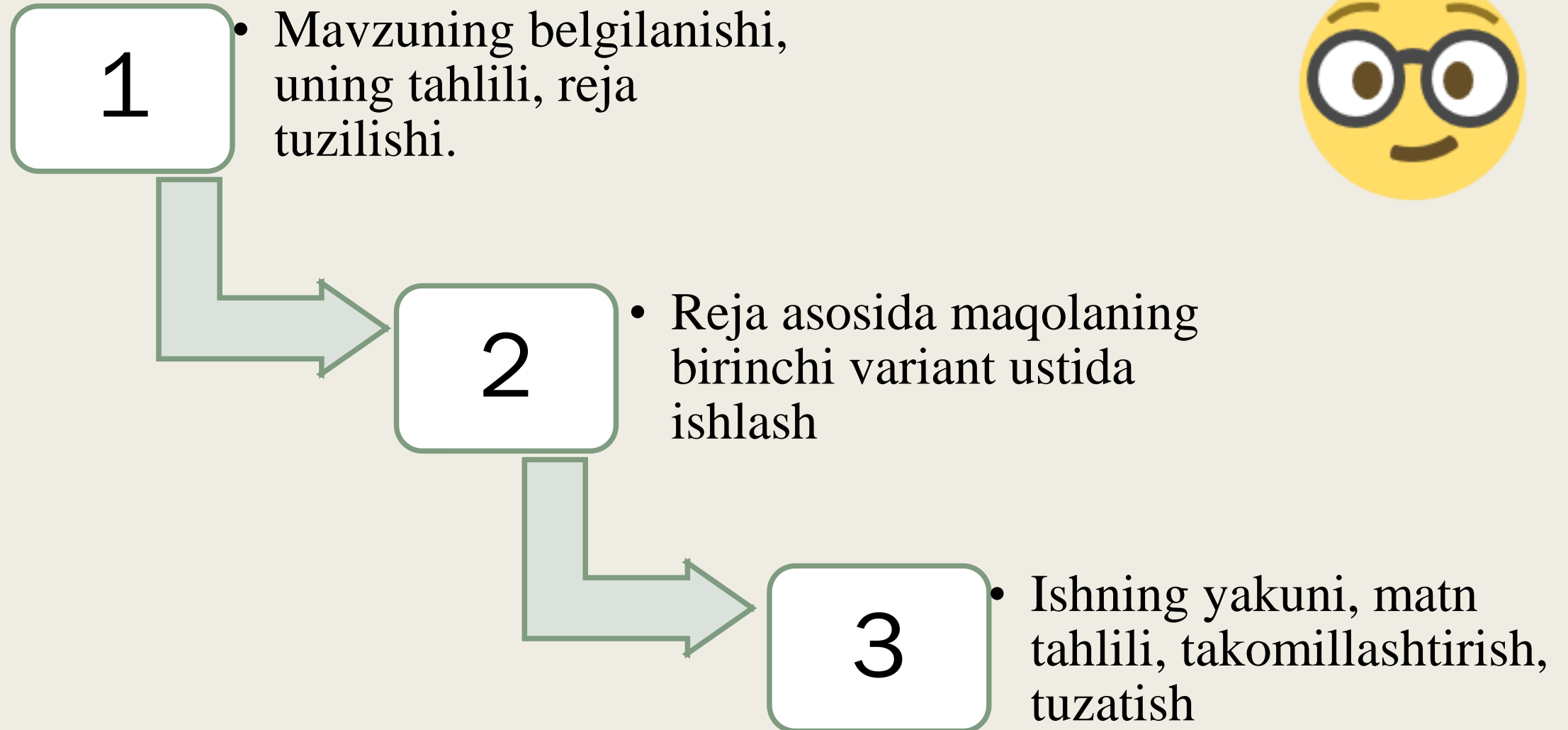
- **Ampirik (real tajriba)** - bu o'z tajribasi asosida qurilgan maqola.
- **Ilmiy-nazariy** - bu tadqiqotning aniq natijalarini tasvirlaydigan maqolalar.
- **Ko'rib chiqish** - bu tor doirada muayyan sohadagi yutuqlarni tahlil qiluvchi maqolalar.

Sarlavha yoki sarlavha butun tananing matnining tarkibiy qismidir. Bu yorqin va esda qolarli bo'lishi kerak. Sarlavha uzunligi 12 so'zdan oshmasligi kerak. Maqola sarlavhasi mazmunli va mazmunli bo'lishi kerak.

Ilmiy maqola - *bu tadqiqotning mustaqil ilmiy tavsifi bo'lib, unda muallif dolzarb ilmiy muammo bo'yicha o'z fikrlarini bayon qiladi, xulosalar chiqaradi va unga rasmlar, grafiklar, raqamlar bilan dalillar keltiradi.*

Maqola ustida ishlashning asosiy bosqichlari

- **Maqola yozishdan oldin quyidagi savollarga javob bering**

- Materialdan qanday xulosa chiqarish kerak?

- Ish mazmuni nimadan iborat bo‘ladi?

- Maqola nima uchun yoziladi?

**Agar siz maqolangiz
oxirini ko‘rib turgan
bo‘lsangiz, demak, siz
tayyorsiz!**

Maqola tuzilishi

Annotatsiya

Kirish

Asosiy qism

Xulosa

Adabiyotlar ro'yxati

Ilovalar

Annotatsiya

Annotatsiya – maqola yoki nashr haqidagi qisqa axborot; hujjat; uning bir qismi yoki hujjatlar guruhining maqsadi, mazmuni, shakli va boshqa o‘ziga xos xususiyatlari nuqtai nazaridan tavsifnomasi.

Annotatsiya – boshlang‘ich ma’lumot sifatida, hujjatda nima haqida so‘z borishiga javob beradi.

ҚИШЛОҚ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИНИ ЭЛЕКТРЛАШТИРИШ ВА АВТОМАТЛАШТИРИШ

УЎТ: 621.311.13

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ ИСРОФЛАРИНИНГ КАМАЙТИРИШ МУАММОЛАРИ

*А.Ж. Исаков - т.ф.д., доцент, А.Д.Рахматов - т.ф.н., доцент, Д.М.Очилов - магистрант
Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти*

Аннотация

Мақолада бугунги кунда Жиззах вилояти электр тармоқларида юзага келаётган исрофлар ва уларни бартараф этишдаги муаммолар келтирилган. Вилоятдаги электр энергияси исрофларининг миқдори катта бўлган ҳудудлардаги электр тармоқларини замонавий, такомиллашган қурилмалар билан жиҳозлаш, хатолиги кичик бўлган ўлчов асбоблари орқали маълумотлар олиб, тармоқ режимлари ва жараёнларни чуқур таҳлил қилинди. Олинган маълумотларга асосланиб ечимлар ва хулосалар баён этилди. Агар электр энергияси исрофлари миқдори 10 фоиздан 15 фоизгача бўлса, тижорат исрофлари талаб даражасида ва қониқарли деб қабул қилиниши мумкин, лекин корхонанинг исрофлар миқдорини бошқариш ва назорат қилиш структурасини такомиллаштириш тавсия қилинади. Агар электрэнергияси исрофлари миқдори 15 фоиздан 20 фоизгача бўлса, тижорат исрофлари юқори деб баҳоланади.

Таянч сўзлар: электр энергияси исрофлари, техник исрофлар, инструментал хатоликлар, хусусий истеъмоллар, тепловизорлар, оператив ҳисоблар, техник ва ҳисобий электр энергияси исрофлари.

Annotatsiya

Annotatsiyani tuzishga qo'yiladigan asosiy talablar

Kompozitsiyasi mazmunan mantiqiy bo'ladi va dastlabki matn kompozitsiyasidan farqlanishi mumkin.

Tili lo'ndaligi, soddaligi, aniqligi bilan ajralib turadi.

Ma'lumotlarning tanlanishi, ularning ifodalanishi va joylashuvi annotatsiya tusiga bog'liq bo'ladi.

O'rtacha hajmi - 500 bosma belgi, kam hollarda – 800 – 1000.

Annotatsiya

Annotatsiyani tuzishda yo‘l qo‘yiladigan asosiy xatolar

axborotning ko‘pligi, fikrlarni ifodalashda
gaplarning uzunligi, davrlarning ishlatilishi!
Ortiqcha narsalar: kirish so‘zlari va gaplari,
murakkab gaplardan qoching!

Kirish

Kirish= MA+MD+AT

Bu yerda;

- MA – mavzuning asoslanishi,
- MD – mavzuning dolzarbligi,
- AT – asosiy tezis.

Кириш. Электр энергетика тизимида электр энергия- си исрофларини камайтириш ҳар бир энергетик корхонанинг энг асосий муаммоларидан бири бўлиб ҳисобланади. Маълумотларга қараганда, энерготизимда ишлаб чиқарилган электр энергиянинг қарийб 20 фоизга яқини истеъмолчиларга етиб бормасдан ўтказгичларда исроф бўлмоқда [1, 2, 3, 4].

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 1 февралдаги “Ўзбекистон Республикаси ёқилғи-энергетика тармоғини бошқариш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармонида сўнгги йилларда мамлакатда, авваламбор, иқтисодиётнинг барча тармоқларини жадал ривожлантириш, инвестициявий жозибадорлик ва ишбилармонлик фаоллигини ошириш, ишлаб чиқариш ҳамда хизмат кўрсатиш соҳасини кен-

гайтиришга қаратилган кенг қўламли ислохотлар амалга оширилаётганлиги таъкидланган [5].

Республика ҳукуматининг электр станциялар ва тармоқларини техник қайта жиҳозлаш ва реконструкциялаш яқин ва ўртача қисқа даврлардаги бош стратегик масаласидир. Ҳозирги вақтда электр энергиясини ишлаб чиқариш ва узатиш жараёни, уни тежаш, шунингдек, электр ускуналарининг мустаҳкам ишлаши энергетик тизимларининг энг долзарб вазифаларидан биридир. Электр энергия- сининг узлуксиз таъминоти, шикастланган ҳудудни тезкор тармоқдан ажратиш ва ҳимоя қилиш ишончлилигини ошириш, мавжуд ҳимоя жиҳозларини такомиллаштириш, жумладан, электр энергиясини узатиш тармоқлари ва трансформатор подстанциялардаги асосий ва ёрдамчи қурилмаларнинг узлуксиз ишлашини таъминлаш сифатли

Asosiy qism

$$AQ = D+F+TN$$

Bu yerda;

- D – dalillar,
- F – faktlar,
- TN – tadqiqot natijalari.

Xulosa

Bunda olib borilgan tadqiqotning yakunlovchi fikrlari eng qisqa ko‘rinishda beriladi.

Хулоса: Жиззах вилоят ҳудудидаги электр тармоқларида электр энергияси исрофларини камайтириш чора-тадбирларини белгилаш ва уларни амалга ошириш борасида хулосалар қабул қилинди, жумладан:

- агар электр энергияси исрофлари миқдори 10 фоиздан 15 фоизгача бўлса, тижорат исрофлари талаб даражасида ва қониқарли деб қабул қилиниши мумкин, лекин корхонанинг исрофлар миқдорини бошқариш ва назорат қилиш структурасини такомиллаштириш тавсия қилинади.

- агар электр энергияси исрофлари миқдори 15 фоиздан 20 фоизгача бўлса тижорат исрофлари юқори деб баҳоланади.

- электр энергияси исрофларини камайтириш мақсадида қўшни ҳудудлардан транспортировка қилинаётган электр энергияси миқдорини камайтириш ва ҳудуд имкониятларидан келиб чиқиб электр энергиясини ишлаб чиқувчи корхоналарни ташкил этиш;

- техник исрофларни ҳисоблаш услуб ва дастурлари асосида техник ва ҳисобий электр энергияси исрофларини охириги уч йиллик маълумотларни таҳлил қилиш ва натижаларни талаб кўрсаткичлари билан солиштириш;

Foydalanilgan adabiyotlar

Maqola yozishda foydalanilgan barcha adabiyotlarni yozib boring. Shunda bu sizga aslo qiyinchilik tug'dirmaydi.

№	Литература	References
1	Рахматов А. Электр тармоқларда электр энергия исрофларини аниқлаш. // "Irrigatsiya va Melioratsiya" журналі. – Тошкент, 2016. – №1. – Б. 37-40.	Rakhmatov A. <i>Elektr tarmoklarda elektr energiya isroflarini aniklash</i> [Determination of power losses in electrical networks]. Journal "Irrigatsiya va Melioratsiya" Tashkent. 2016. №1. Pp.37-40. (in Uzbek)
2	Рахматов А., Тошпулатов Н. Проблемы энергосбережения в насосных станциях // "Irrigatsiya va Melioratsiya" журналі. – Тошкент, 2015. – №1. – Б. 55-58.	Rakhmatov A. Toshpulatov N. <i>Problemi energosberezheniya v nasosnikh stantsiyakh</i> [Energy saving problems in pumping stations]. Journal "Irrigatsiya va Melioratsiya" Tashkent. 2015. №1. Pp.55-58. (in Russian)
3	Рахматов А. Электр тармоқларда электр энергия исрофларининг таҳлили // "Қишлоқ ва сув хўжалигининг замонавий муаммолари". 2-қисм. – Тошкент: ТИМИ, 2014. – Б. 225-228.	Rakhmatov A. <i>Elektr tarmoklarda elektr energiya isroflarining tahlili</i> [Analysis of electrical losses in electrical networks]. "Modern problems of agriculture and water resources". Part 2. Tashkent: TIIM, 2014. Pp.225-228. (in Uzbek)
4	Исақов А. Агросаноат мажмуи тармоқларида энергетик сервисни ташкил этишнинг назарий асослари // ТошДТУ хабарлари. – Тошкент, 2008. №4. – С.73-77.	Isakov A. <i>Agrosanoat mazhmui tarmoklarida energetik servisni tashkil etishning nazariy asoslari</i> [Theoretical Foundations of energy services in the branches of the Agro-Industrial Complex] Journal "TashSTU Habarlari". Tashkent, 2008. No4. Pp. 73-77. (in Uzbek)

Endi siz maqola yoza olasizmi?

TELEGRAM KANAL:
@TIAME_TALENTED

VEB SAYT
www.tiame.uz

TELEFON NOMER
Тел.: +998 99 929-78-45